MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Sağlık Hukukunda Güncel Sorunlar No: 1- Sorumluluk Sempozyum Özet Bildiri Kitabı

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Sağlık Hukukunda Güncel Sorunlar No: 1- Sorumluluk Sempozyum Özet Bildiri Kitabı

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Marmara Üniversitesi Yayınları: No. 860

Sağlık Hukukunda Güncel Sorunlar No: 1- Sorumluluk Sempozyum Özet Bildiri Kitabı

Yer ve Tarih

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Haydarpaşa Yerleşkesi Farazi Mahkeme Salonu
23 Ocak 2019 Çarşamba (09:30-13:30)

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. Serap HELVACI
Prof. Dr. Nur KAMAN
Doç. Dr. Yusuf YAŞAR
Prof.Dr. Gökhan ANTALYA
Doç. Dr. Halit Eyüp ÖZDEMİR

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Turan YILDIRIM
Ar. Gör. Ebru ZEYBEK CEBECİ
Ar. Gör. Emre KILIÇ
Doç Dr. Halit Eyüp ÖZDEMİR
Ar. Gör. Muhammed Cihad ŞAYLAN

Her hakkı saklıdır © Marmara Üniversitesi Yayınevi, 2019

ISBN: 978-975-400-423-6
Mart, 2019

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ
Göztepe Kampüsü, Kadıköy 34722 İstanbul
Tel: +90 216 348 43 79
Fax: +90 216 348 43 79
E-Posta: yayinevi@marmara.edu.tr

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Prof. Dr. Serap HELVACI

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Turan YILDIRIM

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı Başkanı

1. OTURUM

Oturum Başkanı

Doç. Dr. Yusuf YAŞAR
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza Hukuku Anabilim Dalı

Konuşmacılar

Dr. Öğr. Üyesi Kerim ÇAKIR
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza Hukuku Anabilim Dalı
Hekimin Cezai Sorumluluğu
Dr. Öğr. Üyesi Zafer İÇER
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ceza Hukuku Anabilim Dalı
Hasta Üzerinde Tedavi Amaçlı Deneme Suçu(TCK m.90/4)

Soru-Cevap

Kahve Molası

2. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Turan YILDIRIM
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı

Konuşmacılar

Doç. Dr. Gül ÜSTÜN
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı
Takviye Edici Gıdalardan Kaynaklanan Zararlarda İdarenin Sorumluluğu
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Melih ÇAKIR
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı
İdarenin Sağlık Hizmetinin Organizasyonundan Kaynaklanan Sorumluluğu

Soru-Cevap

Kahve Molası

3. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Gökhan ANTALYA
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuku Anabilim Dalı

Konuşmacılar

Prof. Dr. Fulya İlçin GÖNENÇ
Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı
Hekimin Hukuki Sorumluluğu
Doç. Dr. İpek SAĞLAM
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı
Hekimin İlaç Tedavisinden Doğan Sorumluluğunun Hukuki Kaynakları

Soru-Cevap

Genel Değerlendirme ve Kapanış

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ..... I-IV

ÖNSÖZ..... VI-VII

HEKİMİN CEZAİ SORUMLULUĞU..... 1

HASTA ÜZERİNDE TEDAVİ AMAÇLI DENEME SUÇU (TCK M.90/4)..... 3

TAKVİYE EDİCİ GIDALARDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDA İDARENİN SORUMLULUĞU. 5

İDARENİN SAĞLIK HİZMETİNİN ORGANİZASYONUNDAN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU..... 7

HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU 9

HEKİMİN İLAÇ TEDAVİSİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ KAYNAKLARI 10

ESER ADI DİZİNİ..... 12

YAZAR DİZİNİ 13

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

ÖNSÖZ

Sağlık Hukuku son yıllarda ülkemizde büyük bir ilgi görmektedir. Bu ilginin kaynağı sağlık hizmetinin sunumu, denetiminin hukuki boyutunun nitelik olarak önemi olduğu gibi istatistiklere bakıldığında da konuya ilişkin hukuki düzenlemelerin ehemmiyeti de ayrıca teslim edilecektir. Sağlık Bakanlığı tarafından Yayınlanan son verilere göre 2017 yılında Türkiye'de hekime toplam müracaat sayısı 718 milyon olup buna göre ülkemizde kişi başı yıllık hekime müracaat sayısı 8,9 olmuştur. Toplam sağlık sektöründe istihdam edilen personel sayısı ise 920 bindir. Bu veriler böylesine yoğun bir müracaat ve istihdamın söz konusu olduğu bu sektöre ilişkin çıkan ve çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların sayı ve çeşidi hakkında bize fikir vermektedir.

Sağlık hukuku konusuna Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi olarak katkı sunmak saikiyle 23 Ocak 2019 tarihinde Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Yerleşkesi'nde "Sağlık Hukukunda Güncel Sorunlar No:1-Sorumluluk" konulu sempozyum düzenlenmiştir. Sempozyumda sağlık hukukunun interdisipliner niteliği göz önünde bulundurularak ceza hukuku, idare hukuku ve özel hukuk yönleriyle ele alınmıştır.

Hekimin Cezai Sorumluluğu konulu bildirisiyle Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Dr. Öğr. Üyesi Kerim Çakır, ***Hasta Üzerinde Tedavi Amaçlı Deneme Suçu(TCK m.90/4)*** konulu bildirisiyle Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Dr. Öğr. Üyesi Zafer İçer, ***Takviye Edici Gıdalardan Kaynaklanan Zararlarda İdarenin Sorumluluğu*** konulu bildirisiyle Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Doç. Dr. Gül Üstün, ***İdarenin Sağlık Hizmetinin Organizasyonundan Kaynaklanan Sorumluluğu*** konulu bildirisiyle Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Melih Çakır, ***Hekimin Hukuki Sorumluluğu*** Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Fulya İlçin Gönenç, ***Hekimin İlaç Tedavisinden Doğan Sorumluluğunun Hukuki***

Kaynakları konulu bildirisiyle Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Doç. Dr. İpek Sağlam Sempozyuma katkı sunmuştur.

Sempozyumun gerçekleşmesinde ve bildiri özetlerinin kitap olarak yayınlanmasında katkılar sunan Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Serap Helvacı'ya, Prof. Dr. Gökhan Antalya'ya, Prof. Dr. Nur Kaman'a, Doç. Dr. Halit Eyüp Özdemir'e ve Doç. Dr. Yusuf Yaşar'a teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Prof. Dr. Turan YILDIRIM
Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı Başkanı

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

HEKİMİN CEZAİ SORUMLULUĞU

Dr. Öğr. Üyesi Kerim ÇAKIR*

İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimseye hekim denilmektedir. Hekimin tıbbi müdahalede bulunması icra ettiği meslek nedeniyle görevi gereğidir.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere, hekim insanı konu alan bir mesleği icra ettiğinden hastaya müdahalede bulunurken ciddi ve ağır risklerle karşılaşabilir. En ufak dikkatsizlik ya da tedbirsizlikle insan hayatını ve sağlığını tehlikeye atabilir. Bu sebeple alanında uzman olan hekimlerin müdahalede bulunması gerekmektedir.

Hekim, uzmanlık alanı olmadığı halde hastaya müdahalede bulunursa somut olayın özelliğine göre, kasıtlı veya taksirli, icrai veya ihmali bir takım suçlar nedeniyle cezai sorumluluğu gündeme gelebilir. Hekimin kusurlu ve hatalı uygulamaları insan yaşamı ve sağlığında telafisi güç sonuçlar doğurabilir. Hekimin cezai sorumluluğu bakımından karşılaşılması muhtemel suç tiplerine; kasten öldürmenin veya yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi (TCK m.83, m.88), taksirle öldürme veya yaralama (TCK m.85, m.89), insan üzerinde deney (TCK m.90) örnek gösterilebilir. Bu örneklerden en önemlisi sağlık hukukunun güncel sorunlarından biri olan tıp mesleği mensuplarının yaptığı kötü uygulamaları ifade eden "malpraktis"dir. Konu ile ilgili özel bir Kanun bulunmadığından TCK'da yer alan taksirle öldürme veya yaralama suçlarına ilişkin hükümler uygulanmaktadır. Ancak dikkatsiz araç kullanıp bir kişinin ölümüne neden olan sürücü ile hekimin aynı suçtan yargılanması ceza adaleti bakımından tartışmalara neden olmakta ve bu sebeple hekimler riskli müdahalelerden kaçınabilmektedir.

Hekimin cezai sorumluluğunu somut olaya göre, hastanın tıbbi müdahaleden önce veya müdahale sırasında açıkladığı rıza kaldırabilir. Ancak hastanın, hekim tarafından uygulanacak tedavinin amacı, kapsamı ve sonuçları konusunda mutlaka

* Marmara Üni. Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Öğretim Üyesi.

aydınlatılması gerekmektedir. Hekimin cezai sorumluğunu belirlemede en önemli kıstas, yapılan müdahaleyi hukuka uygun hale getiren rızadır (TCK m.26/1). Rıza ise hastanın özgür iradesine dayalı olmalıdır. 1982 Anayasa'nın 17 nci maddesinde de, "Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz" denilmektedir.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

HASTA ÜZERİNDE TEDAVİ AMAÇLI DENEME SUÇU (TCK M.90/4)

Dr. Öğr. Üyesi Zafer İÇER*

Türk Ceza Kanunu'nun 90 ıncı maddesinde insan üzerinde deney ve deneme suçlarına yer verilmiş olup, hasta üzerinde tedavi amaçlı deneme suçu, maddenin 4 üncü fıkrasında düzenlenmiştir.

Maddede yer alan *"deney"* terimi bilimsel çalışmanın ilk aşamalarına yönelik olarak kullanılmıştır. *"Deneme"* ise bilimsel amaçlı deney sonuçlarının; henüz bir kesinliğe varmasa da, hastalığın tedavisi konusunda ulaştığı somut bazı faydalarından yola çıkarak hasta bir insana uygulanması işlemidir. İki kavram arasındaki en önemli fark, deneyin araştırma, denemenin ise iyileştirme (tedavi) amaçlı yapılmasıdır.

"*Tedavi",* "ilaç vb. vasıtalarla hastalığı iyi etme, iyileştirme" anlamına gelmektedir. Bunun yanında, hastanın yararına sonuç doğuran, hastalığın olumsuz tesirlerini geciktiren ya da iyileştirmemekle birlikte kişi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltan türden işlemler de tedavi kapsamında değerlendirilmelidir. Tedavisi bulunmayan hastalıklar açısından da, hastanın durumunu kısmen iyileştiren, acılarını azaltan işlem ve yöntemler de tedavi olarak nitelendirilebilir.

"*Tedavi amaçlı deneme"* ise, henüz tıbbi standartlar arasına girmeyen, yeni bir ilaç ya da tıbbi yöntemin tedavi amacıyla uygulanması işlemidir. Uygulanan yöntem tıbbi standarda dahil bir yöntemse, denemeden söz edilemez. Suçun oluşumu için, tedavi amaçlı denemenin, hasta kimseler üzerinde hastanın rızası olmadan gerçekleştirilmesi gerekir. Hastanın rızası, tipikliği kaldıran rıza özelliği

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı.

göstermektedir. Bilinen tıbbi müdahale yöntemlerinin uygulanmasının sonuç vermeyeceğinin anlaşılması üzerine, kişi üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel yöntemlere uygun tedavi amaçlı deneme ise, ceza sorumluluğunu gerektirmez. Denemenin, sağlıklı insanlar üzerinde gerçekleştirilmesi halinde bu suç oluşmaz. Keza hastalar üzerinde gerçekleştirilmekle birlikte tedavi amacıyla yapılmayan davranışlar da bu suç kapsamında değerlendirilemez.

Bu suçun faili uzman hekim olan kişiler olup, özgü suç niteliği taşımaktadır. Suçun mağduru hasta bir kimse olmalıdır. Suç kasten işlenebilir. Ayrıca failin tedavi amaçlı hareket etmesi gerekir. Suçun konusu insan olup, konusu bakımından bu suç, soyut tehlike suçudur.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TAKVİYE EDİCİ GIDALARDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDA İDARENİN SORUMLULUĞU

Doç. Dr. Gül ÜSTÜN*

Takviye edici gıdalar veya ilaç yerine geçebilen madde alımlarından kaynaklanan ciddi sağlık sorunları meydana gelebilmektedir.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 352. maddesinde Sağlık Bakanlığının görevleri arasında "sağlık hizmetlerinde kullanılan ilaçlar, özel ürünler, ulusal ve uluslararası kontrole tâbi maddeler, ilaç üretiminde kullanılan etken ve yardımcı maddeler, kozmetikler ve tıbbî cihazların güvenli ve kaliteli bir şekilde piyasaya sunulması, halka ulaştırılması ve fiyatlarının belirlenmesi için çalışmalar yapmak" sayılmıştır.

Bu düzenlemeler gereği, satışa sunulan ürünlerin sağlık beyanlarının incelenmesi ve bunların bilimsel bir dayanağı olup olmadığı araştırılması, eğer üründe hastalıkları önlediği veya iyileştirdiği yönünde bir ifade mevcutsa ürün hakkında işlem yapılması Bakanlığın sorumluluğundadır.

"Sağlık Beyanı İle Satışa Sunulan Ürünlerin Sağlık Beyanları Hakkında Yönetmelik"de de görevli ve yetkili makamlar Sağlık Bakanlığı ve Bakanlığa bağlı özel bütçeli Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu olarak gösterilmiştir.

Diğer bir yandan bu özelliği barındırmayan gıda takviyesi olarak öngörülen ürünlere ilişkin sorumluluk ise, Tarım ve Orman Bakanlığındadır. Nitekim, 1 sayılı

* Marmara Üni. Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Öğretim Üyesi.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410. maddesinde Bakanlığın görevleri arasında gıda üretimi, gıda güvenliği ve güvenirliğini sağlamak gösterilmiştir.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 28. maddesinde, takviye edici gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolü sorumluluğu yine Tarım ve Orman Bakanlığına verilmiştir.

Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelikte Takviye Edici Gıda Komisyonunun teşekkülü düzenlenmiş, Sağlık Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcilerine de Komisyonda verilmiştir. Yönetmelik hükümlerinin incelenmesinden, bu konudaki genel sorumluluğun Tarım ve Orman Bakanlığında olduğu görülmektedir.

Dolayısıyla takviye edici gıdalara ilişkin olarak ilgili Bakanlıklara verilen görevler göz önünde bulundurulursa, bu gıdalardan kaynaklanan zararların hizmet kusuru kapsamında tazmin edilebilmesi mümkündür.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İDARENİN SAĞLIK HİZMETİNİN ORGANİZASYONUNDAN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Melih ÇAKIR*

Sağlık hizmetinden kaynaklanan sorumluluk davalarında, yargı organının kararları ve bu kararların verilmesine neden olan tıp bilirkişilerinin korumacı tutumları, kişilerin uğradığı mağduriyetin hat safhaya ulaşmasına neden olmuştur. Bu anlamda "süper temyiz" mahkemesi olarak görülmeye başlanan Anayasa Mahkemesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, usuli eksiklikler dışında bu bilirkişi raporlarını inceleme ve değerlendirme yapma yetkisine sahip olmadıklarını ifade etmektedirler. Bu durum, idarenin sağlık hizmetinden kaynaklanan sorumluluğuna farklı bir bakış açısıyla yaklaşmayı gerekli kılmaktadır. Danıştay, sağlık hizmetleri alanında idarenin sorumluluğunun esası olarak, hizmet kusurunu yani kusurlu sorumluluğu kabul etmekte; kusursuz sorumluluğa başvurmamaktadır. Bünyesinde risk taşıyan hizmetlerden olan sağlık hizmeti nedeniyle uğranılan zararın tazmini konusunda, kural olarak, idarenin ağır hizmet kusurunun varlığı aranmaktadır. Ancak Danıştay bu içtihadında kısmen de olsa değişikliğe gitmiştir. Bu minvalde artık, sağlık hizmetlerinden doğan tam yargı davalarında – ameliyatlar hariç – hizmet kusuru kapsamında incelenmektedir. Hastane ekipmanları, cihazlarla ilgili bazı normlara riayet edilmemesi de organizasyon kusuru kapsamında değerlendirilmektedir. Sağlık hizmetinin organizasyonunu "geniş anlamda" ve "dar anlamda" olmak üzere iki başlık altında ele almak mümkündür. Geniş anlamda sağlık hizmetinin organizasyonundan kastedilen, sağlık hizmetinin teşkilatı, kuruluşu ve düzenlenişidir. Burada sağlık hizmetinin sunumu söz konusu değildir.

* Marmara Üni. Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Öğretim Üyesi.

Özellikle sağlık hizmetinin finansmanı ya da başka nedenlerle, kişilerin sağlık hizmetine erişiminin engellenmesi veya zorlaştırılması nedeniyle uğranılan zararlar bu kapsamda değerlendirilebilir. Dar anlamda sağlık hizmetinin organizasyonundan kastedilen ise, sağlık hizmetinin işleyişine; yani sunumuna ilişkin organizasyondur. Aslında burada sağlık hizmeti sunumu ile bu sunumun organizasyonu ayrılmaktadır. Girişimsel uygulamalar sonucunda ortaya çıkan zararları, sağlık hizmetinin sunumundan kaynaklanan sorumluluk kapsamında; sağlık hizmeti içerisinde yer almakla birlikte girişimsel faaliyetler dışında kalan uygulamalar nedeniyle ortaya çıkan zararları ise, sağlık hizmetinin organizasyonu kapsamında değerlendirmek mümkündür. Böylece tıbbi uygulama hatası (malpraktis) ile sağlık hizmetin kaynaklanan diğer kusurlar kısmen de olsa ayrılabilecektir. Malpraktis alanının daraltılması, tıp bilirkişisine olan mahkumiyeti azaltacağı gibi; idarenin sağlık hizmetinden kaynaklanan sorumluluk alanını da genişletecektir.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

Prof. Dr. Fulya İlçin GÖNENÇ*

Günümüzde, hekim, diğer sağlık çalışanları ve hasta arasındaki ilişkiler değişmiş, bireylerin hekim ve sağlık sistemine yönelik beklentileri farklılaşmıştır. Diğer yandan hatalı tıbbi uygulamaların ve bu konuda açılan davaların artması, sadece hekim-hasta ilişkisini değil, sağlık politikalarına ilişkin tercihlerin de sorgulanması sonucunu doğurmuştur. Sağlık hizmetlerinin sunumu, sadece tıbbi unsurlar ekseninde değil; tıbba işlevsellik kazandıran ekonomik, sosyal ve hukuki pek çok boyut ile beraber gerçekleşmektedir. Sağlık hizmetleri ve bu hizmetlerin sunuma ilişkin yaklaşımları sadece finansal etkileri, mal ve hizmet sunumu kriterleri, piyasanın işleyiş mekanizmaları, tüketici davranışları ile açıklamak mümkün olmadığı gibi, hasta hakları bakımından şu ana kadar elde edilen kazanımlara katkı sağlamayacağı açıktır. Tıbbın uygulanması esnasında meydana gelen her aksaklık, aynı zamanda pek çok boyutta etkisini göstermekte ve sağlık hizmetleri bileşenleri üzerinde ciddi sonuçlar yaratabilmektedir. Bu nedenle sunumumuzda,

hekim-hasta ilişkisinin hukuki niteliği, hekimin hukuki sorumluluğunun kaynakları (haksız fiil, sözleşmeye aykırılık ve vekaletsiz iş görme) ve sorumluluğunun koşullarının yanısıra hekimin sorumluluğuna etki eden bireysel ve ekonomik nedenler, hekimin ilişkileri (hasta/hasta yakını, sağlık yöneticileri, diğer sağlık çalışanları, ilaç ve medikal malzeme üreticileri, sigorta şirketleri), hekimin çalışma koşulları, medya ve kullanımı, hukuk-etik ikilemleri konularına da yer verilmiştir.

* Medipol Üni. Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Öğretim Üyesi.

HEKİMİN İLAÇ TEDAVİSİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ KAYNAKLARI

Doç. Dr. İpek SAĞLAM*

Hekimin özel hukuktan doğan sorumluluğunun çeşitli kaynakları mevcuttur. Bunları vekalet sözleşmesinden doğan sorumluluk, haksız fiilden doğan sorumluluk ve vekaletsiz işgörmeden doğan sorumluluk olarak sayabiliriz. Hasta tedavi olmak amacıyla hekimin özel muayenehanesine gitmekteyse, hekim ile hasta arasında kurulan sözleşme, vekalet sözleşmesi olacaktır (m.502-514). Özel muayenehanede hastanın vücut bütünlüğünün hukuka aykırı biçimde zarar görmesine hekim değil; hekimin hastalarının tedavisinde hizmetlerinden yararlandığı hemşiresi veya sağlık memuru sebebiyet verdiyse, bu kişiler ifa yardımcısı olarak kabul edilmeli ve hekim TBK m. 116 doğrultusunda yardımcı kişilerin fiillerinden sorumlu tutulmalıdır.

Hasta tedavi olmak amacıyla bir özel hastaneye başvurduğunda ise hasta ile hastane arasında bir sözleşme ilişkisi kurulur. Bu sözleşme "hastaneye kabul" ya da "teşhis ve tedavi" sözleşmesi olarak adlandırılır. Bu sözleşmede hasta ücret ödeme yükümlülüğü altındayken, özel hastane hastaya karşı vekalet, satış, eser, hizmet gibi sözleşmeler bünyesinde bulunan birden fazla edimi yerine getirmekle yükümlüdür. Hekim hastaneye kabul sözleşmesinin taraflarından değildir. Bu sebeple hukuka aykırı biçimde kişinin beden tamlığı, hayatı, sağlığı üzerindeki kişilik hakkı ihlal edilirse hasta, ya sözleşmesel sorumluluk bağlamında özel hastaneye ya da TBK m. 49 ve devamında düzenlenen haksız fiil sorumluluğu doğrultusunda hekime başvuracaktır.

* Marmara Üni. Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Öğretim Üyesi.

Hasta tedavi olmak amacıyla bir devlet hastanesine de başvurmuş olabilir. Hasta ile kamu hastanesi arasında kurulan ilişki bir idare hukuku ilişkisidir. Kamu personeli niteliği taşıyan hekim ile hasta arasında sözleşmesel bir ilişki kurulmaz. Hasta idareye dava açar. Söz gelimi hizmet kusuruna dayanan bir tam yargı davasıyla idareden tazminat ister.

Hekimin son olarak vekaletsiz işgörmeden de sorumluluğu doğmuş olabilir. Bu durum hem özel hastanede hem de devlet hastanelerinde çalışan hekimler açısından gündeme gelebilir. Hastanın veya bir yakınının herhangi bir başvurusu olmaksızın hastanın sağlığının daha da kötüleşmesine karşı acil olarak hastaya müdahale edilmesi gerekli olabilir. Yine hekim tesadüfen hastanın yanındayken böyle acil bir durum üzerine hastaya tıbbi müdahalede bulunmak zorunda kalabilir. Bahsolunan tüm bu hallerde hekim, vücut bütünlüğüne müdahalede bulunduğu hastanın çıkarına ve muhtemel iradesine uygun bir biçimde hareket etmiştir ve bu sebeple de sorumluluğu vekaletsiz işgörmeden kaynaklanan bir sorumluluktur.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

ESER ADI DİZİNİ

HASTA ÜZERİNDE TEDAVİ AMAÇLI DENEME SUÇU (TCK M.90/4); **ZAFER İÇER,** s.3

HEKİMİN CEZAİ SORUMLULUĞU; **KERİM ÇAKIR,** s.1

HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU; **FULYA İLGİNÇ GÖNENÇ,** s.9

HEKİMİN İLAÇ TEDAVİSİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ KAYNAKLARI; **İPEK SAĞLAM,** s.10

İDARENİN SAĞLIK HİZMETİNİN ORGANİZASYONUNDAN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU; **HÜSEYİN MELİH ÇAKIR,** s.7

TAKVİYE EDİCİ GIDALARDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDA İDARENİN SORUMLULUĞU; **GÜL ÜSTÜN,** s.5

YAZAR DİZİNİ

ÇAKIR, KERİM; HEKİMİN CEZAİ SORUMLULUĞU, ... s.1

ÇAKIR, HÜSEYİN MELİH; HASTA ÜZERİNDE TEDAVİ AMAÇLI DENEME SUÇU (TCK M.90/4), ... s.7

GÖNENÇ İLÇİN, FULYA; HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU, ... s.9

İÇER, ZAFER; HASTA ÜZERİNDE TEDAVİ AMAÇLI DENEME SUÇU (TCK M.90/4), ... s.3

SAĞLAM, İPEK; HEKİMİN İLAÇ TEDAVİSİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN HUKUKİ KAYNAKLARI, ... s.10

ÜSTÜN, GÜL; TAKVİYE EDİCİ GIDALARDAN KAYNAKLANAN ZARARLARDA İDARENİN HEKİMİN İLAÇ SORUMLULUĞU, ... s.5

MARMARA ÜNİVERSİTESİ